

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülete

8200 Veszprém, Jutasi út 18/2.

IX. évfolyam 2012/4. sz.

KARÁCSONYI ELMÉLKEDÉS

Karácsony a csönd ünnepe. Azé a teremtő, titokzatos csöndé, mely a kezdetektől fogva beborítja e világot. E csönd nem bántó, nem hangos, nem fülünkbe kiáltó. Ezért s így tanít meg arra, hogy ne féljünk a csöndben élni.

Bár világunk igencsak zajos, valamiképpen mégiscsak hallgat. Világunk csöndje azonban sokszor nem több tanácstalan némaságnál. Szüntelen vágyak és félelmek ébrednek bennünk, s a világ sokszor nem képes ezekre válaszolni. Persze, azért sok minden vonzó számunkra e világban. Sokszor téved azonban el a vágy, sokszor szül jajkiáltást a félelem. Sokszor a zaj, a minket körülvevő láрма ellenére úgy érezzük: minden és mindenki hallgat köröttünk. Senki és semmi nem ad, s tán nem is adhat választ égető kérdéseinkre. Senki és semmi nem nyugtatja meg háborgó lelkünket.

Karácsony ünnepének üzenete, hogy Isten kimondja Szent Szavát e csöndben. Szava nem hangoskodik úgy, amint azt a világ zajától megszoktuk. Örömhírről szól e Szó, mégis nagyon különbözik mindattól, amit a tv, a rádió és az újságok

általában „hír”-nek tekintenek. Olyan Szó ez a karácsonyi ige, Isten karácsonyi szava, mely nem akarja ránk kényszeríteni magát. Arról beszél, hogy Isten visszatér népéhez. Az Úr eljön hozzánk. Zavarba ejtő dolog ez: mintha bizony nem is mi, emberek hagytuk volna el Őt, hanem Ő maga lett volna hűtelen...! Nem várva közeledésünkre, Isten maga közeledik felénk. Szabadságunkban áll befogadnunk Őt.

Befogadhatjuk az Istent s ezáltal az Ő gyermekeivé válhatunk. Hogy azok legyünk, amik már igazából kezdettől fogva vagyunk. Vagy inkább akiknek lennünk kellene: Isten leányai és fiai.

Istennel való találkozásunk csöndben történik. Az Isten csöndjében. Még világunk zaja vagy lelkünk háborgása sem tudja megzavarni e találkozást. Isten – látszólag mit sem törődve a világ

zajával – csöndesen jön el. Igaz, az őrszemek, akik jövetelét figyelik, örömben fölemelik hangjukat. Maga Isten azonban, Isten küldöttje „nem hallatja hangját a tereken”, amint Izajás próféta írja. Nem leigázni, elnyomni akarja e világot, hanem megváltani. Azt szeretné, ha e világ, s benne mi emberek, magunkra eszmélnénk. Hogy ismerjük végre el azt az alapvető és vigasztaló igazságot, hogy egyedül Isten gyógyíthatja be félelmeinket és teljesítheti be legmélyebb vágyainkat. Hogy benne valóban „élet” van – a mi életünk forrása. S hogy ez az igazság szabadabbá tegyen bennünket. Hogy így, szabadságban élhessük Isten fiainak és leányainak életét: egy boldog, szeretetben élt emberi életet – olyan életet, melyre szívünk mélyéből vágyunk, amit azonban önerőnkől aligha volnánk képesek megvalósítani.

A keresztény hagyomány Karácsony kapcsán egyszerre beszél arról, hogy mi leszünk Isten gyermekei, s hogy Isten Fia, az Ige megszületik szívünkben. Ugyanannak az eseménynek két oldaláról van szó. Isten gyermekének lenni azt jelenti, hogy rábízuk életünket az Úrra, s hagyjuk, hogy Ő vezessen bennünket. Az Ige szívünkben való születése pedig nem mást jelent, minthogy Isten Igéje, Isten kimondott szava lesz életünk éltető és vezérlő középpontja.

Isten Szaváról persze két – egymástól látszólag igen eltérő értelemben is szoktunk beszélni. Gondolhatunk Isten „szavai”-ra – azaz a Bibliában rögzített sok-sok különböző alkalommal elhangzó isteni üzenetre; ugyanakkor Isten Szava vagy Igéje jelenti a Szentháromság Második Isteni Személyét, Isten Fiát, akit mi, keresztények Jézus Krisztusban

ismerünk. E két értelem szorosan összefügg, hiszen valakinek a szavai sohasem teljesen önkényesek és külsődlegesek. Éppen szavaink és tetteink alapján ítélnék meg bennünket is. Még nekünk, gyarló embereknek is vannak olyan szavaink, amelyek jelentése nem igen függ az egyéni értelmezés szeszélyeitől. Szavai, beszéde alapján igen sokat megtudhatunk egy-egy személyről. Szavainkkal ki tudjuk mondani magunkat. Isten Szava, Isten beszéde pedig magát Istent mutatja meg nekünk. Legsúlyosabb, „legtöményebb” szava – legfontosabb üzenete saját Fia, aki lényével tökéletesen kifejezi az Atyaistent. Egy már-már közmondásszerű mondattal szólva: A Fiú olyan, mint az Atyja. Egész beszédes életével mondja ki, milyen az Atyaisten.

Jézus Krisztus életével nem mond ellent annak, amit Isten Őelőtte mondott szavaival. Jézus is a szabadító Istenről beszél, aki megvigasztalja és megváltja az Ő népét. Aki törődik az emberiséggel. Azt az Istent mutatja meg nekünk életével és – tudjuk – halálával, akit Ő ösidők óta ismert. Hiszen „az Ige az Istennél volt”, amint János evangélista írja. Ki más tudná nekünk megmutatni, hogy milyen az Isten, ha nem olyasvalaki, aki kezdettől fogva Vele volt? Olyasvalaki, aki maga is Isten. Aki Isten, de nem átalította magára venni a szolga alakját. Hogy emberi életében rajzolódjanak ki az Atya körvonalai...

Mert – amint János evangélista is hangsúlyozza – Istent soha nem látta senki. Hiszen Ő nem egy világunk látható, tapintható dolgai, erői vagy hatalmai közül. Isten barátai sem pillanthatták meg az Ő arcát.

Mikor Mózes azt kéri, hadd láthassa szemtől-szembe az Urat, kérése elutasítatik. Elvonul előtte az Úr, s Mózes csak hátulról pillanthat Rá. Hasonlóképpen a másik nagy próféta, Illés sem láthatja az Urat: átéli a vihart, a földrengést, a tüzet – az Úr azonban nincsen egyikben sem. Aztán egy, az érzékelhetőség határát súroló természeti jelenség, a levegő alig észrevehető

rezdülése figyelmezteti a prófétát arra, hogy a Láthatatlan Isten van jelen előtte.

E Láthatatlan Isten a lehető legegyszerűbben: egy látható emberi életben mutatja meg magát nekünk. Nem valami számunkra idegen alakban, hanem egészen emberi módon közeledik felénk, hogy megértsük Őt. Mi, keresztények Jézus Krisztus emberi életében láthatjuk, érthetjük meg e Láthatatlan Istent.

Karácsony ünnepe a csönd ünnepe. Azé a teremő, titokzatos csöndé, mely a kezdetektől fogva beborítja világunkat. Nem a kegyetlen némaság vagy tanácstalan hallgatás csöndje ez. Az Isten csöndje – beszédes csönd, olyasfajta, amilyen szerelmesek, idős házasságok vagy igen jó barátok közé ha ereszkedik, azok hálával telnek el. Oly csönd, mint a betegszoba irgalmas csöndje, mely enyhületet és gyógyulást ígér. Személyes, beszédes, barátságos csönd. A csönd, minden párbeszéd bölcsője: megtanít arra, hogy ne féljünk a csöndben élni.

*Bakos Gergely OSB
Sapientia Főiskola*

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI KONFERENCIÁN ELHANGZOTTAKRÓL

Aki követte a könyvtáros levelezőlisták forgalmát, értesülhetett a november 22-23 között - az MKE és az IKSZ rendezésében - az

Országos Könyvtárügyi Konferencia
2012. november 22-23.

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár
Budapest, Budavári Palota „F” épület

Országos Széchényi Könyvtárban tartott Országos Könyvtárügyi Konferenciáról, amelyre Egyesülésünk is meghívást kapott. Az első nap előadásait interneten is követhették az érdeklődők. Az ott elhangzottakról szeretnék röviden beszámolni.

Az első nap előadások, korreferátumok hangzottak el. A levezető elnök Fodor Péter, az IKSZ elnöke volt. Bevezetőjében arról beszélt, hogy ismét paradigmaváltás előtt áll a könyvtáros szakma. Még az

előző paradigmaváltás be sem fejeződött, máris újjal nézünk szembe. A könyvtáraknak ismét új környezetben, új feltételek között kell megtalálniuk a feladataikat, teljesíteni küldetésüket. Ez szükségszerűen átalakulással, változással jár, amit magunknak kell definiálnunk. Jelenleg a második könyvtárügyi stratégia idejében élünk, de ez 2013-ban befejeződik. A konferencia célja, hogy előkészítse az új 5 éves könyvtári stratégiát. A levezető elnök röviden válaszolt azokra a vádakra is, amelyek a Katalisten megfogalmazódtak a konferencia zártsága miatt. A rendező egyesületek nem ki-

hagyni akarják a szakmát a stratégia megalkotásából. A konferencia célja a munka elkezdése, a gondolkodás irányainak meghatározása, aminek mentén a párbeszéd elkezdődhet.

Az első előadó L. Simon László kulturális államtitkár volt, aki úgy látja, hogy általában két kérdéskör foglalkoztatja a könyvtáros szakmát: használói elvárások és az internetes világ kihívásai. Ugyanakkor a kultúrpolitikában a szakmai kérdéseket felülírják a pénzügyi szempontok. Véleménye szerint mindenki egyetért abban, hogy a kultúrára több pénzt kell fordítani. Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy az ország az elmúlt esztendőben többet fordított a kultúrára, mint amit a gazdasági helyzete megenged. Ennek ellenére a jelenlegi finanszírozási szint megtartásán dolgozik.

A könyvtári törvény legutóbbi módosításával azt próbálták elérni, hogy a gyűjtemények helyzete stabilabbá váljon. A legnagyobb változás a megyei könyvtárakat és a kistélepek könyvtárait érintette. A megyei könyvtárak átkerültek városi fenntartásba, de a feladatok ellátásához szükséges forrásokat állami normatívából biztosítják. Ez azzal járt, hogy a legtöbb helyen a városi és a megyei könyvtár összeolvadt. További intézményi összevonásokat nem terveznek. A kistélepek könyvtári ellátását is átszervezik, és a megyei hatókörű könyvtárak feladata lesz ennek az ellátórendszernek a működtetése. Mindehhez többletforrásokat fognak rendelni.

Bejelentette, hogy megalakul a Nemzeti Közművelődési és Közgyűjteményi Intézet, melynek minden megyében lesz 4 megbízott munkatársa. Hogy ennek az új szervezetnek mi lesz a feladata, arról nem esett szó.

A jövőképről szólva azt mondta, a könyvtárak a jövőben sem fognak tudni több olvasót vonzani az olvasótermekbe. Ezzel szemben feladatuknak tekinthetik, hogy az interneten keresztül otthonukban szolgálják ki az olvasókat. Erősíteni kell a digitalizálást, a digitális szolgáltatásokat.

Az egyházi könyvtárakról, az EKÉ-ről és az Unitasról Székely-András Bertalan, az EMMI Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának osztályvezetője beszélt. Az egyházi könyvtárakról a szakajtóban megjelent cikkek alapján ismertette a könyvtárak számát, sokféleségét, az EKÉ-t, és elismerően szólt könyvtáraink munkájáról, szolgáltatásainkról. Külön kiemelte az Unitas portál működését.

Előadásokat és korreferátumokat hallhattunk még a könyvtárak társadalmi hasznáról (Dr. Csépe Valéria, Z. Karvalics László), a felsőoktatási könyvtárakról (Dr. Virágos Márta), az elektronikus szolgáltatásokról, digitalizálásról (Dr. Kokas Károly), a nemzetiségek és kisebbségek könyvtári ellátásáról (Mender Tiborné). Valamennyi előadást a hely szűke miatt sem tudom felsorolni. Az elhangzott előadások célja volt az is, hogy a második napi szekcióülések munkáját elősegítse, gondolatokat indítson. Ezt kívánta segíteni egy munkadokumentum is, amit a konferenciát megelőző héten küldtek el a résztvevőknek.

A második napon hat szekcióban folytatódott a munka:

- Digitális írástudás;
- Olvasáskultúra – értő olvasás;
- A könyvtár szociokulturális funkciói – életmód, életminőség;
- Innováció – kutatásfejlesztés – eredmények;
- Magyar könyvtári hálózat – határok nélkül;

• Hagyományos és elektronikus nemzeti kulturális értékek.

Mivel én az utolsó szekció munkájában vettem részt, erről szeretnék röviden beszámolni. A szekció vezetője Sajó Andrea, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója volt.

A témán elgondolkozva legelső kérdésként a kulturális örökség fogalmának meghatározása merül fel. Mi tartozik bele, meddig terjed? Mi tartozik bele a törvény által meghatározott körön túl, és mely könyvtárak gyűjtik azokat? Nemzeti kulturális értékek, regionális értékek, muzeális és nem muzeális dokumentumok egyaránt beletartoznak. A minél teljesebb körű gyűjtés nem lehet egyedül néhány könyvtár feladata, a könyvtárak szélesebb körének ki kell belőle venni a részét, és tulajdonképpen ezt a feladatot már régóta igyekeznek is teljesíteni. Fontos volna azonban ennek a munkának a deklarálása, a gyűjtőköri megosztás koordinálása. Javaslatként fogalmazódott meg, hogy legyen jogszabályi meghatározás arról, hogy mit kell gyűjteni, és ezt a gyűjtőmunkát mely könyvtárak végzik. A gyűjtőkört pedig meg kell osztani. A téma kapcsán elkerülhetetlen volt szót ejteni a köteles példányok ügyéről, a beszolgáltatás problémáiról és a digitális köteles példányok kérdésköréről. A kulturális örökség részét képezik a különféle hagyatékok is, melyek sokszor több részre bontva kerülnek levéltárakba, könyvtárakba, múzeumokba. Állandó kérdés, hogy mit fogadjanak el a könyvtárak, mit őrizzenek meg a hagyatékokból. Elmondtam, hogy az egyházi könyvtárakban is nagyon égető kérdés a hagyatékok befogadása és raktározása. Nagyon hasznos ötletet hallottunk a Petőfi Irodalmi Múzeum gyakorlatából. A hagyatékokat csak részben őrzik meg

fizikai valójában. A hagyatékokból duplumként bekerülő, és sem bejegyzést, sem dedikációt nem tartalmazó könyveket nem őrzik meg, csak a katalógusban jelzik, hogy a kötet az adott személy könyvtárában is megtalálható volt.

Beszéltünk az aukciókon és az internetes aukciós oldalakon megjelenő kulturális örökség részét képező dokumentumok megvásárlásáról is. Ezek figyelése, és a védendő dokumentumok megvásárlása fontos és jelenleg ismét megoldatlan kérdés. Javasoltuk, hogy akár az NKA kebelén belül, de jöjjön létre ismét egy bizottság a szükséges pénzügyi forrásokkal együtt. Ásványi Ilona javaslatát, hogy a kódexek, a legértékesebb dokumentumok minősüljenek műkincsnek, elfogadta és támogatta a szekció. Így jobban biztosítható a szükséges törvényi és fizikai védelem, a rongálásokat pedig a mainál sokkal jobban lehetne szankcionálni.

Hosszan beszéltünk a digitalizálás kérdésköréről is. A kulturális örökség digitális változatát értéknek tekintjük-e? Bánki Zsolt (Petőfi Irodalmi Múzeum) ismertette a MANDA kérdéskörét, azokat a problémákat, amelyek a működését kísérik. Szó esett az EUROPEANA és az ELDORADO projektek, a Magyar Digitalizálási Kataszter állapotáról és példáiról, illetve a szerzői jogi szabályozások hiányosságairól és a könyvtárakat sújtó rendelkezéseiről is. Elhangzott az is, hogy mivel az állam nem finanszírozza a könyvtárak teljes működését, a könyvtáraknak el kell dönteniük, hogy mi az a digitalizált tartalom, amit a könyvtáraknak piacósítania lehet és kell, ehhez pedig a könyvtáraknak üzleti modellt kell készíteniük.

A Könyvtárügyi Konferencián elhangzott valamennyi fontos kérdés, információ

ismertetése egy beszámolóban lehetetlen feladat. A szervezők tervei szerint az előadásokban és a szekcióüléseken megfogalmazottak rendszerezett formában a szakmai nyilvánosság elé fognak kerülni szélesebb körű vitára. Úgy gondolom, na-

gyon fontos, hogy mi is figyelemmel kísérjük ezt a munkát, és ahol szükséges meg is szólaljunk könyvtáraink és az egész könyvtárügy jövője érdekében.

Baranya Péter
EKE elnök

ELKÉSZÜLT A VÁCI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁR HONLAPJA

„Hiszem, hogy az Úristen ránk bízta mindazt, amit Könyvtárunk megőrzött történelmünk sok-sok megpróbáltatása között, és ami egyáltalán megmaradt. Hiszem, hogy az Úristen bízik bennünk, hogy jó gazdáik leszünk a ránk bízott értékeknek, olyan gazda, «aki kincseiből előhoz újat és régít egyaránt.» A most induló honlapunkkal mi is szeretnénk felkínálni kincseinket, féltve őrzött drága könyveinket” – e szavakkal indította útjára Dr. Berer Miklós megyéspüspök 2012. július 16-án, a Kármelhegyi Boldogasszony ünnepén a Váci Egyházmegyei Könyvtár önálló honlapját, mely a <http://konyvtar.vaciegyhazmegye.hu> címen érhető el.

Korábban intézményünkről az egyházmegye honlapjának egy rövid ismertetőjében, az EKE-, az OKGYK-, és a konyvtar.hu weboldalain volt lehetőségünk hírt adni. Hosszú, több éves várakozást követően készülhetett el a könyvtár

saját honlapja. A tervezés folyamán kérdések sora vetődött fel: kinek, milyen céllal, mennyiért, miből, kivel, milyen tartalmakkal készítsük el a weblapot. Lassan azonban megteremtődött az anyagi háttér és körvonalazódtak azok a szempontok, melyek mentén elindulhatott a honlap kivitelezése.

Az egyházmegyei könyvtár honlapját azzal a céllal készítette, hogy felhívja a figyelmet az itt őrzött kulturális örökségre, információt adjon a könyvtárról és annak szolgáltatásairól, segítségére legyen az egyházmegye papságának, híveinek és nem utolsósorban lehetőséget biztosítson mindenkinek a gyűjtőkörünkhöz kapcsolódó tudományos igényű- és informális ismeretek megszerzésére.

A honlapra látogatók megismerhetik a könyvtár történetét, alapítójának személyét, a gyűjteményt és annak ritkaságait. Eligazítást kaphatnak a könyvtár elérhetőségeiről, szolgáltatásairól és azok díjairól.

A honlapról elérhető a Váci Egyházmegyei Könyvtár illetve más hasonló gyűjtőkörrel rendelkező könyvtár, egyesület katalógusa, e-könyvtára és adatbázisa.

A könyvtár állományán belül speciális gyűjtemény az úgynevezett Vaciensis Helytörténeti Tár, mely a könyvtár webes felületén is kiemelt helyet kapott: itt tájékozódni lehet magáról a helytörténeti gyűjteményről és még számos érdekes, hasznos információt is találhatnak az egyházmegyeről, annak püspökeiről, pápágáról, plébániáinak- és intézményeinek történetéről.

A nyitólapon hír rovat tájékoztat a könyvtár aktuális eseményeiről, híreiről. A főoldalon e mellett még három közösségi rovat is várja az olvasókat: a könyvajánló „Tolle et lege” címmel; a kulturális programajánló „Kitekintő” címmel; és egy, a könyvtár érdekességeivel foglalkozó rovat „Könyv-jelző” címmel. A látogatóknak lehetőségük van arra, hogy ezeket a tartalmakat a különböző közösségi oldalakon megosszák, e-mail formájában továbbítsák. A honlapon van mód a lelki felfrissülésre is a napi evangélium, a zsolozsma és a különböző lélekemelő olvasmányok, illetve hasonló tartalmú oldalak online elérhetővé tételével.

Egy honlap soha nem készül el igazán, így az egyházmegyei könyvtár honlapjának jelen állapota sem nevezhető véglegesnek, hiszen vannak tartalmak, melyek még bővítésre, illetve feltöltésre várnak. Az online katalógus még közel sem fedte le a könyvtár teljes állományát, ennek fejlesztése még a könyvtár előtt álló hatalmas feladat. A 21. század felhasználói az egyházi gyűjteményektől is elvárják, hogy a hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett alkalmazkodjanak a digitális

világ és a virtuális felhasználók igényeihez, ezért az e-könyvtár és a különböző adatbázisok, adattárak építése szintén fontos része lesz a honlap tovább fejlesztésének.

A lassan négy hónapja működő honlapról mind szakmai, mind felhasználói oldalról pozitív visszajelzések érkeztek. A gyakorlatban ez a telefonos, e-mail-es megkeresések számának növekedésében mutatkozik meg leginkább. Természetesen vannak statisztikai kimutatások a weboldal látogatottságáról, melyek - bár a vizsgált időszak alig négy hónap azt igazolják, hogy a honlapra látogatók száma lassan, de egyenletesen növekszik. Egyre több a visszatérő olvasó és emelkedik a direkt megkeresések száma is. Érdekes adalék, hogy a honlapon nem csupán a kifejezetten könyvtári információk, szolgáltatások megtekintésére irányul figyelem: a látogatottsági adatok azt mutatják, hogy a lelkiség menüpont, a könyvajánlók és a kulturális ajánlók frissítései alkalmával az oldalt megtekintők száma és az oldalon eltöltött idő is növekszik.

Már a honlap készítése során fontos szempont volt és a jövőre nézve is további feladat, hogy az egyházmegyei könyvtárának honlapja ne csupán egy a könyvtári információs portál legyen, hanem egy kicsit több... „amely segítheti korunk emberét, hogy elgondolkodjon, valódi kérdéseket tegyen fel, de abban is, hogy teret adjon életében a csöndnek, alkalmat találjon az imádságra, az elmélkedésre, Isten igéjének megosztására” (XVI. Benedek Pápa: *Csend és szó: az evangelizáció útja – Üzenet a tömegtájékoztatás 46. világnapjára. – 2012. május 13.*)

Varga-Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

AZ OCLC SZOFTVERFEJLESZTÉSEI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

KSH KÖNYVTÁR, 2012. SZEPTEMBER 20.

 Az OCLC (Online Computer Library Center) új stratégiai irányait mu-

tatta be Stéphane Soucant értékesítési menedzser a KSH Könyvtárának dísztermében. Az előadás moderátora Horváth Zoltánné (IQSYS) az OCLC magyarországi partnerének termékmenedzsere volt. Az OCLC egy nonprofit nemzetközi bibliográfiai forrásmegosztó hálózat könyvtárak számára, amelynek célja egy olyan könyvtári hálózat létrehozása, amelyben a tagok közösen végzik a katalogizálást és így jelentős erőforrásokat spórolnak meg. Jelenleg a világ 171 országában több mint 72 035 könyvtár használja az OCLC szolgáltatásokat. Az OCLC főbb tevékenységi körei: kutatás, oktatás, katalogizálás, tájékoztatás, digitalizálás, állományvédelem, dokumentumok szolgáltatása és elektronikus kiadása, könyvtárközi kölcsönzés.

A tagkönyvtárak együttesen hozták létre és üzemeltetik WorldCat-et, az online egyesített katalógust. A hagyományos papíralapú dokumentumok, könyvek mellett digitális tartalmak között is böngészhetünk, például letölthetünk hangos könyveket, CD-ket, videókat, hiteles kutatási dokumentumokat - helyi és történelmi jelentőségű fotókkal - és találhatunk teljes szöveghez vezető linkeket is. A WorldCat könyvtárak miután különböző közösségeket szolgálnak, és földrajzilag is a világ különböző országaiban működnek, több nyelven hozzáférhetőek. A WorldCat-ben talált dokumentumok mellett megjelenik a

lelőhelylista, és egy linkkel a legközelebbi könyvtár honlapja. Amennyiben a könyv-

tár szolgáltatásai között szerepel a könyvtárközi kölcsönzés, a könyvtár postázza a dokumentumot. A WorldCat nyílt tartalmú, közösség által szerkeszthető moduljában a dokumentumhoz ismertető, vélemény, információ, értékelés hozzáadása lehetséges a Wikipedia szerkesztéséhez hasonló módon. Megjeleníthetők a dokumentum különböző kiadásai, megtudható, hogy más adathordozón is fellelhető-e, hány nyelven jelent meg a keresett dokumentum, Braille formában hol található, készült-e filmfeldolgozás a könyvből, milyen olvasói réteg számára ajánlott. Az OCLC 2010-es kutatási eredményei alapján az információkeresést szinte soha nem kezdjük a könyvtári portálokon, hanem 84%-ban keresőmotorokat, 3%-ban a Wikipédiát használjuk. Ezért nagyon jó a WorldCat, amely összeköti a könyvtárakat a keresőmotorokkal.

Az OCLC felismerte, hogy állni kell a versenyt a Google szerű szolgáltatások egyszerűségével. Az OCLC egyik legújabb szolgáltatása a WorldCat Local megállja a helyét a népszerű keresőmotorok mellett. Lényege, hogy partnerkapcsolatokat épít a kiadókkal és a gyűjteményszervezőkkel, amelynek eredményeként mintegy 1000 adatbázis anyagát szolgáltatja, pl.: EBSCO, Gale, LexisNexis, Wilson, JSTOR, RMIT, egyetemek, társaságok. Célja, hogy fel-

váltsa a (lassú) federated keresést a központi indexelt (gyors) kereséssel. A WorldCat Local törekszik, hogy a könyvtári e-könyv gyűjteményeket teljes körűen lefedje, az e-könyv szolgáltatókkal és a tömeges digitalizáló projektekkal kialakított partnerség útján. Ezáltal az intézményi adattárak, archívumok a világ bármely pontján kereshetővé és elérhetővé válnak. Egyszerű és egységes keresési felülete oda helyezhető ahol a felhasználó van, akár a facebookra, vagy a mobiltelefonra.

Az OCLC felismerte, hogy az egyre növekvő digitális könyvtárak kezeléséhez elengedhetetlen a **cloud computing** a 'felhő' technológia alkalmazása, ahol olyan állományokkal és programokkal dolgozunk, melyek fizikailag nem a saját gépünkön, hanem az interneten, valahol a „felhőben” vannak. Ezáltal feleslegessé válik, hogy helyi szervert üzemeltessünk, mivel az adatokat feldolgozó nagy alkalmazások is az interneten vannak, így a saját eszközön csak egy kis terjedelmű, kliens-alkalmazás fut. A felhő technológia alkalmazásával nem csak adataikat és szolgáltatásaikat, hanem a hardvereiket és szoftvereiket, tájékoztatási feladataikat is megosztják a könyvtárak.

Az OCLC együttműködés új iránya már a cloud computing jegyében született: az

OCLC **WorldShare Platform**, amely az OCLC szolgáltatásainak és szoftvereinek nyújt közös infrastruktúrát, amellyel a könyvtárak, partnereik és egyéb szervezetek számára kívánnak segítséget nyújtani alkalmazások létrehozásával, konfigurálásával és megosztásával. A platform elősegíti az együttműködést és alkalmazásmegosztást a könyvtáros közösségben, aminek eredményeként a könyvtárak számára lehetővé válik a könyvtár, a partnerek és az OCLC által létrehozott alkalmazások együttes használata. A WorldCat.org és WorldCat Local is átkerült a platformra.

Az OCLC szolgáltatásai egyértelműen mutatják, hogy a könyvtáraknak milyen irányban kell megváltozniuk és hogyan kell alkalmazkodniuk a felhasználók igényeihez. Az olvasók már a weben élnek, a népszerű web oldalakhoz hasonlóakat keresnek, ahol egyszerű felületen azonnali válaszhoz jutnak. Már nem a konkrét könyvtár, hanem csakis a találat érdekli, amit onnan érjen el, ahol éppen van (pl.: facebook) és arról, amit a leginkább használnál (pl.: okos telefon).

*Zsohovszky Márta
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára*

The screenshot displays the WorldCat homepage. At the top, it says "Find items in libraries near you" with "1.5 billion items available here through a library". Below this is a navigation bar with tabs for "Everything", "Books", "DVDs", "CDs", and "Articles". A search bar is present with the text "Search everything". To the right, there is a login section with fields for "User Name:" and "Password:", a "Remember me on this computer." checkbox, and a "Continue" button. Below the login section is a link for "Forgot your password?" and a "Create a free account >>" button. At the bottom, there is a section titled "Find in a library" on your mobile device with WorldCat Mobile, featuring a smartphone icon and instructions to go to www.worldcat.org/m/ or choose an iPhone or Android app.

BETH KÖZGYŰLÉS BELFASTBAN

Az Európai Teológiai Könyvtárak Egyesülete (Beth) az idén Belfastban tartotta közgyűlését. A helyszín nagyban meghatározta a közgyűlés tematikáját, melynek az összefoglaló címe: Religion in Conflict (Vallás konfliktusban). Ebből adódóan az előadások egy része nem kifejezetten szakmai kérdésekkel

foglalkozott, hanem az írországi történelemmel, azzal a valóban még ma is konfliktusos, utcai erőszakban is megnyilvánuló helyzettel, amelyben az írek mindennapjaikat élik. A közgyűlésre szeptember 8-12. között került sor, s épp a megelőző napokban jöttek a hírek utcai összecsapásokról. Mi ezekből semmit sem érzékelünk, s egyébként is a belfasti utcák, az emberek hétköznapi élete semmi jelét nem mutatta a mélyben húzódó évszázados feszültségnek. Több előadás is elhangzott a témában, de a legérdekesebb a Linen Hall Library-ban tett látogatás volt, ahol az ír konfliktusos történet tárgyi emlékeinek egész tárháza tárult elénk. Különösen megragadó volt fantasztikus plakátgyűjteményük.

Ami a szakmai részt illeti, kiemelkedett egy prezentáció a modern könyvtárépítésről (Karen Latimer). Az előadó Európa legújabb könyvtárait mutatta be külön-

nös tekintettel arra, hogy a könyvtári tér iránti megváltozott igény és a mai könyvtártechnológia milyen új építészeti megoldásokban ötvöződik. Mondani sem kell, hogy egy magyarnak egy ilyen prezentáció láttán alkalma nyílik - nem éppen kellemes érzésekkel vegyítve - lemérni, hogy könyvtárügyben hol tartunk.

Sajnos, a lemaradásnak ezt az élményét a közgyűléseken szokásos beszámolók is erősítették. Különösen a finn Matti Myllykoski jelentése, aki youtube-ról mutatta be az új helsinki egyetemi könyvtárat, illetve annak teológiai részlegét. Utána következtem én, de a látványnak annyira a hatása alá kerültem, hogy kénytelen voltam a könyvtárügy kapcsán is nyilvánvaló, Európát ma is megosztó kulturális

szakadékról beszélni. S a helyzetet nem csak a gazdasági fejlettségi szint különbözősége bonyolítja, hanem a soha ki nem mondott, de igenis létező nyelvhierarchia. Erről a finn kollega is beszélt.

Ami finnül van, soha nem lesz a nemzetközi irodalom része. Erről s hasonlókról írtam egy némileg szubjektív reflexiót „Magyaroként a világban” címmel, amely a *reposzt.hu*-n olvasható.

A közgyűlés egyben tisztújító közgyűlés is volt, mert a régi tisztségviselők mandá-

tuma lejárt. Számomra némi meglepetést okozott a tisztikar teljes kicserélődése, noha Penelopé Hall, a BETH korábbi titkára, az egyesület „mindenesé” indult az elnöki tisztért. De úgy látszik, a tagság változással akart, noha nyílt kritika a régi vezetéssel szemben nem fogalmazódott meg. Az új elnök Gert Harmanny (Hollandia) lett, alelnök P. Marek A.

Rostkowski (Vatikán), titkár Carol Reekie (Nagy-Britannia). Elnökségi tagok: Svein Helge Birkeflet (Hollandia), Matty Myllykoski (Finnország), Marian Papavoine (Hollandia). Pénztáros: Veronique Verspeurt (Belgium).

Köntös László

*Dunántúli Református Egyházkerület
Tudományos Gyűjteményei - Könyvtár*

Előadás a *Concordantiae caritatis* kódexről a Piarista Központi Könyvtárban

Szeptember 21-én, a Szakrális Művészetek Hete rendezvénysorozat keretében különleges eseményre került sor a Piarista Központi Könyvtárban. Egy eddig alig ismert, rendkívül gazdagon illusztrált középkori kódexről vetítéssel kísért előadást tartott dr. Boreczky Anna művészettörténész, aki doktori értekezését is erről a művészileg és kultúrtörténeti szempontból is kiemelkedő alkotásról írta.

A *Concordantiae caritatis* eredetileg egy 14. századi szerző, Ulrich von Lilienfeld munkája, aki 1345-1351 között az alsó-ausztriai Lilienfeld ciszterci kolostorának apátja volt. Az ő művét másolták. A Piarista Könyvtárban őrzött példány 1413-ban készült Bécsben.

A *Concordantiae caritatis* a későközépkor legteljesebb, enciklopédikus igényrel összeállított tipológiai gyűjteménye, egységei egy-egy oldalpárt foglalnak el. Jobb oldalon olvashatjuk a szöveget, a képek a másik oldalra kerültek. Minden egyes tipológiai egység öt részből áll. Felül középen a főjelenet (az Újszövetség egyik eseménye, vagy valamely szent életének döntő momentuma), alatta két ószövetségi előkép, legalul pe-

dig két természeti párhuzam kapott helyet. A művet egy részben német nyelvű ún. képes katekizmus zárja.

Bár a *Concordantiae caritatis*-t szerzője oktatási és prédikációs célokra egyaránt alkalmas képeskönyvnek szánta, a kortársak inkább csak a prédikációra való felkészülésben látták hasznát. A ma ismert

Concordantie caritatis kötetek közül mindössze 8 tartalmaz képeket és a budapesti kéziratot - illusztrációinak magas színvonala és befejezettsége révén - ezek között is kitüntetett hely illeti meg.

A Budapesten őrzött kódex illusztrálásában hét - egymással láthatóan kapcsolatban álló, de eltérő tanultságú - festő vett részt. Közülük a legtehetségesebb (a „főmester”) az ún. Sankt Lambrecht-i Votívtábla mesterének köréhez köthető, egy olyan csoporthoz, melynek stílusa a 15. század első harmadában Bécs tábla-kép-festészetében vezető szerephez jutott.

A budapesti *Concordantie caritatis* a 17. század óta része a magyar könyv- és könyvtár-történetnek. 1646-ban Lászlóffy Pálé volt (ezért Lászlóffy kódexként is szoktuk emlegetni). 1666-ban a Pálffy család bajmóci várában őrizték, 1795-ben pedig a pozsonyszentgyörgyi Piarista Rendház könyvtárát gazdagította. Itt készült aranyozott bőrkötése is. A kötet 1906-ban került Budapestre, a Piarista Központi Könyvtárba.

Boreczky Anna előadása nyomán összeállította Homor Ferenc Piarista Központi Könyvtár

Lambert Fotó Kft.

Hogyan kerül(jön) az e-könyv a könyvtárba?

2012. október 4-én az Országos Széchényi Könyvtár adott helyet a „Hogyan kerül(jön) az e-könyv a könyvtárba?” című rendezvénynek, mely egyfajta fóruma kívánt lenni a kiadók és a könyvtárak kommunikációjának.

Bánkeszi Katalin, a Könyvtári Intézet vezetője előadását azzal kezdte, hogy a könyvtárakban megjelent az e-könyvek iránti kereslet. Ezért jött létre az „Egyesü-

lés az e-könyvekért” elnevezésű összefogás, amely magyarországi vállalkozások, szervezetek és szakmai fórumok önkéntes együttműködési rendszerét jelenti. Az egyesüléshez megalakulásakor 22 kiadó és terjesztő csatlakozott, valamint más szervezetek, köztük a Könyvtári Intézet, a Szerep Művészeti Alapítvány vagy például az Informatikai és Könyvtári Szövetség is.

„Az Egyesülés az E-könyvekért (megalakulása: 2012. 07. 02.) magyarországi vállalkozások, szervezetek és szakmai fórumok önkéntes együttműködési rendszere, amely 1. kiáll az elektronikus könyvek és ezek olvasására alkalmas eszközök hazai elterjesztéséért; 2. rendszeres, nyilvános fórumokat, internetes párbeszédet szervez céljainak megismertetése és népszerűsítése érdekében; 3. fellép annak érdekében, hogy az e-könyv a hagyományos nyomtatott és a hangos könyvvel azonos elbírálás alá essen elsősorban jogi és adózási szempontból; 4. fellép annak érdekében, hogy az e-könyvek kiadása dinamikusan fejlődjék, továbbá foglalkozik az e-könyvek könyvtári terjesztésének szerepével; 5. fellép a nyilvánosság előtt a jogkövető tartalomszolgáltatás elterjedése és védelme érdekében, beleértve ebbe mind a fizetős, mind az ingyenes/közhasznú tartalomszolgáltatásokat; 6. fellép a csatlakozók érdekeinek képviseletében a szakmát érintő jogalkotási kérdésekben; 7. fórumot biztosít arra, hogy a résztvevők összehangolják tevékenységüket a hatékony, közös fellépés érdekében; 8. közös akciókat szervez, pl. összehangolja a tagok megjelenését könyvkiállításokon; 9. nemzetközi kapcsolatokat tart fenn; 10. figyelemmel kíséri, elemzi az e-könyvvilág fejlődését, az új kommunikációs eszközök megjelenését.”

A szerveződés rávilágított, hogy több oldalról kell megvizsgálni az e-könyvek helyzetét, hogy pontos képet kaphassunk. Az igazgatónő álláspontja szerint van helyük az e-könyveknek a könyvtárakban, de csak úgy, hogy az elektronikus tartalom bárki számára szabadon hozzáférhető legyen. Ennek értelmében azok számára is biztosítani kell hozzáférést, akiknek anyagi helyzete nem engedi meg az e-könyvolvasó készülék megvételét. Jogkövetően kell biztosítani a hozzáférést

úgy, hogy sem a szerzői jog, sem pedig a kiadók jogai ne sérüljenek.

Ezt követően Farkas István, az e-könyvolvasó blog szerkesztője tartotta meg előadását az e-könyv meglévő formátumairól és a DRM lehetőségeiről. Előadásában kifejtette mit jelent az e-könyv, és mi nem az. Véleménye szerint az e-könyv a hagyományos könyvhöz hasonlóan egy kötött struktúrával, borítóval, impresszummal és törzsszöveggel rendelkezik. Állítása szerint viszont nem e-

könyv a szöveges HTML és a PDF-formátum sem. Az utóbbi archiváláshoz kiválóan alkalmas, azonban nehézkesen tördelhető és emiatt kiszorul az e-könyvek közül.

Az előállítás a papírkönyvekhez hasonló eljárást igényel, gondoljunk csak a szerkesztésre, vagy a korrektúrára, viszont a sokszorosítás olcsóbb és egyszerűbb. A probléma inkább a másolás-védelemmel, a túl könnyű sokszorosítás megakadályozása miatt van. A kérdés, hogy megfelelő-e ennek a kitételnek a DRM? Farkas István véleménye szerint a kemény DRM legutoljára a középkorban működött, mikor még az egyszerű emberek nem tudtak olvasni, és a könyvek le voltak láncolva. Azóta ez a megoldás nem működik, ráadásul drága és nagyon megnehezíti a felhasználást is. Teljesen más eljárásban látja a megoldást: üzeneteket kell elhelyezni az e-könyvekben, melyek a bizalomra épülnek. Egyes kiadók már beleírnak ilyesmit az e-könyveikbe: „Kérlek, ezt a könyvet ne lopd el, nekünk is pénzbe került! Ha mégis találkozta ezzel a könyvvel nem legális módon itt és itt tudod legális módon megszerezni!” stb. Ezeken túl egy bizonyos rendszámot adnak minden könyvnek, mely alapján beazonosítható, hogy ki törte fel.

Az előadást követő kérdések további problémákat vettek fel. Felmerült az árazás és a kínálat problémája. A jelenlegi helyzet azt tükrözi, hogy ha egy papír alapokon létező mű sikeres, akkor készíthetnek belőle e-könyvet is. Hazánkban az új könyvek esetében még nagyon szűkös a kínálat, pedig Moldován István szavai szerint az e-könyv tartalomra lenne igény.

Alapvető fontosságú a példányszabályozás, egy e-könyv ára csak egy e-könyv felhasználásra és kölcsönzésre jogosít,

még a könyvtárban is. Így mikor e-könyvet vásárol az ember – ugyanúgy, mint a rendes könyvnél – 1 példányban kölcsönadhatja.

A következő felszólaló Salamon Eszter, a Kolibri Kiadót képviselte, előadásában kiemelte az USA-ban folyó kiadók és könyvtárak között dúló e-könyves viszályt. Amerikában egyre inkább hódít a felhő alapú e-könyv szolgáltatás, a könyvtárak 80%-a kölcsönöz. Ráadásul eszközt is kölcsönöznek, nem csupán a tartalmat. Érdekes azonban, hogy egy-egy e-könyvet 24 kölcsönzésre vesz meg a könyvtár, utána ismét fizetni kényszerül.

Vajna Éva, a BME-OMIKK munkatársa az egyetemi hallgatóság megemlekedett e-könyves igényeiről számolt be. A Typotex Kiadóval szerződve az Interkönyv weboldalán keresztül szeretnék kölcsönadni az olvasóknak az e-könyveket. A DRM-mel védett állományok a kölcsönzési idő lejártával már nem vehetők igénybe, ez tehát jogi szempontból tökéletes. A probléma azonban a védelmi megoldás borsos árában rejlik. Egyelőre vitatott, hogy csak online vagy akár offline megoldást válasszanak. A probléma orvoslására egy, már működő németországi példát említett, melyet saját maga is letesztelt. Az eredmények reménykeltőek.

Hegyközi Ilona a skandináv országok gyakorlatait mutatta be. Előadásából kiderült: az e-könyvek könyvtárban való megjelenése sajnos még elég kezdetleges. Ugyan sok helyen vannak már működő gyakorlatok, mindenütt, ahol valami jó elindult, hamarosan viszályokat és botrányokat okozott. Több helyen a könyvtárak és a kiadók konzorciumokba tömörültek, és összefogva az állammal igyekeznek

megtalálni azokat a megoldásokat, melyek nem sértik senkinek az érdekeit.

A találkozó zárásaként Tóth Máté kapott lehetőséget, hogy a magyar könyvtárak mobilizált szolgáltatásaival foglalkozó kutatás előzetes eredményeit bemutassa. A kutatás célja, hogy képet kapjon a könyvtárügy mind az olvasók, mind pedig a könyvtárak e-könyvről kialakult véleményéről. Összesen 77 könyvtár és több mint 500 olvasó osztotta meg véleményét.

Az előzetes adatok alapján megállapítható, hogy a könyvtárba járók többsége napi szinten internethasználó, illetve leginkább laptopot, notebookot és okostelefont használ. A könyvtári statisztika pedig arról tanúskodik, hogy a távoli használat nő, a személyes pedig ezzel párhuzamosan csökken.

Elmondása szerint a magyar könyvtárak 80%-a rendelkezik e-dokumentummal, de a megkérdezetteknek csupán 20%-a birtokol valódi e-könyvet. Valahol már működik az e-könyv olvasó kölcsönzés is. A kutatás számos további kérdést is megvizsgált, melyeket majd az adatok kiértékelése után érdemes lesz figyelemmel kísérnünk.

Számomra az előadások alapján egy olyan rendszer kialakítása tűnt a realitásnak, melyre a könyvtár évente előfizet. Ebben a rendszerben át kellene értelmezni a hagyományosan vett szerzői jogokat. Az

előfizetési díjért cserében a tartalomsgátlatónak kellene állniuk a szerzői jogdíjakat. Olyan szerződéseket kellene kötniük a szerzőkkel (és a kiadókkal), mely nem egyes művek megvásárlásából származó díjra, hanem, egyfajta előfizetési díjból részesedésre jogosítaná őket. Így jóval nagyobb teret engedne az adatbázisban használó olvasóknak. Egy ilyen adatbázisban lehetőség volna az e-könyvek teljes szövegében való keresésre, az e-könyvrészletek külön felhasználására, illetve bizonyos keretek közt a kölcsönzésre is. Legfőbb problémának azt látom, hogy egyes szerződő felek túlságosan rettegnek attól, hogy kimaradnak a jóból és csökken a hasznuk. Így viszont többet vesztenek, mert jelenleg virágzik az illegális kereskedelem. Véleményem szerint alapvető szemléletváltozásnak kellene bekövetkeznie, amelynek középpontjában nem a kiadó és az anyagi érdekei állnak, hanem a szerző, és a mű olvasója a legfontosabb. Az író és olvasó kapcsolatában a könyvtár kitűnő közvetítő lehet.

A rendezvény beszámolóját Molnár András írása (<https://kindlevarazs.wordpress.com/2012/10/04/hogyan-keruljon-az-e-konyv-a-konyvtarba/>) alapján készítettem.

*Tegzes Béla
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára*

A Magyar Katolikus Kultúra Napjai Szombathelyen

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Magyar Katolikus Egyház művészeti értékeinek bemutatására, szélesebb körű megismertetésére hirdette meg – immár negyedik alkalommal – a Magyar Katolikus Kultúra Napjai című országos rendezvénysorozatot, amelyhez 2012. október 9. és 21. között számos szombathelyi egyházi intézmény is csatlakozott.

Ezekben a napokban változatos és színes programokkal vártuk az érdeklődőket: a Szombathelyi Egyházmegyei Kincstárban, a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtárban, a Szombathelyi Egyházmegyei Levéltárban, a Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó könyvbemutatóján, a Szent Márton templomban, valamint a Sarlós Boldogasszony székesegyházban. A katolikus kultúra rendezvénysorozat – amelynek megnyitója és első programja 2012. október 9-én a püspöki palota Sala Terrena termében *A Jó Pásztor nyomában* című könyvbemutató volt – fő célkitűzése az, hogy a középpontba állítsa a katolikus kultúrát, annak értékeit. „Hiszen az a hit, amely nem teremt kultúrát, rosszul megélt hit. A különböző – történelmi, irodalmi, zenei – programok célja az, hogy a katolikus kultúrát bemutassa, megőrizze, és a látogatók élményein keresztül továbbadja azt a jövő nemzedékének”. Ezen gondolatok jegyében nyitotta meg a rendezvénysorozatot dr. Veres András szombathelyi megyéspüspök, majd egy goethei gondolatot idézett: „Mindenkinek mindennap el kellene olvasnia legalább egy verset, meg kellene hallgatnia egy zenét vagy meg-

néznie egy festményt, hiszen ezek emelik a lelket.” A megnyitón a Premontrei gimnáziumba járó Brenner Kollégium diákjai adták a műsort, s közvetlen ez után került sor *A Jó Pásztor nyomában* című kötet bemutatójára. E kötetben Szerdahelyi Csongor, a Ferences Sajtóközpont vezetője kérdezi a 87 éves dr. Sill Aba ferences szerzetest – egykori egyházmegyei könyvtárigazgatónkat – életéről, a papi hivatásról és a történelmi idők eseményeiről. A beszélgetés elején Szerdahelyi Csongor kiemelte azt, hogy „Szombathely hívő város, amelyben Aba atya a kontinuitást képviseli.” Az említett kötet a Szombathelyi Egyházmegye 2009-ben alapított kiadójának, a Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó gondozásában jelent meg, s a könyv egyfajta tiszteletadás is a több évtizedes papi életút, valamint az atya máig derűt sugárzó személyisége előtt. A könyvbemutató végén Aba atya kiemelte: „Az, hogy hosszú és tevékeny életút adott meg neki, nem érdem, hanem kegyelem, ajándék a Jóistentől.” Október 10-én – ugyancsak a Sala Terrenában – folytatódott a programsorozat egy különleges rajzórával, amelyen a Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium művészeti tagozatos diákjai vettek részt. A foglalkozás címe és témája *Róma alapítása: az Aeneis mondanakör* volt. Bevezetésképpen – még a rajzolás és festés elkezdése előtt – a diákokkal felelevenítettük a római irodalom egyik legnagyobb epikus költőjének, Vergiliusnak (Kr. e. 70–19) Aeneisét, amely Róma alapításáról és Romulus és Remus történetéről szól. Mindezt pedig

azért tettük, mert ebben a mitológiai történetben szereplő istenek és istennők közül néhányat Dorffmaister István festett meg a Sala Terrena falain a 18. század végén. A fiatalok középiskolai tanulmányaik során már behatóbban foglalkoztak Vergiliusszal, ám az Aeneis című eposzt - amely mint tudjuk, kiegészíti s folytatja a trójai mondakört - kevésbé érintették. Könyvtári és levéltári programot ajánlottunk az érdeklődők figyelmébe október 11-én. Szent László szentté avatásának 820. évfordulója kapcsán *Szent László élete* címmel rendhagyó történelemórára került sor az egyházmegyei könyvtárban, ahová ez alkalomból egy vidéki iskola diákjait hívtuk meg. Aznap délután Kovács Sándor szombathelyi püspök a II. Vatikáni Zsinaton címmel nyílt időszak kiállítás az egyházmegyei levéltárban annak alkalmából, hogy ötven évvel ezelőtt, 1962-ben nyitották meg a II. Vatikáni Zsinatot. A soron következő rendezvény helyszíne a Sarlós Boldogasszony székes-

egyház volt, ahol október 13-án egy nagyszabású egyházmegyei kórustalálkozóra és versenyre került sor. Ezen a versenyen nyolc (vidéki és helyi) kórus méretre meg magát, s az elismeréseken túl, az első három helyezett továbbjutott a 2013-ban megrendezésre kerülő országos kórustalálkozóra. A katolikus kultúra záróeseményének - immár hagyományosan - a szombathelyi Szent Márton templom adott otthont 2012. október 21-én, amikor is az esti szentmisét követően Dr. Pem László atya egyházmegyei zeneigazgató - a székesegyházi Werner-kórus karnagya - adott nagyszabású és lelket felemelő orgonakonzertet *A halálból az Életbe!* címmel, emlékezve Kodály Zoltán születésének 130. évfordulójára. Ezen a koncerten többek közt Kodály, Bach, Liszt és O. Messiaen művek csendültek fel.

H. Simon Katalin
gyűjteményvezető

Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár /
Szombathelyi Egyházmegyei Kincstár

Beszámoló a TIOP és TÁMOP pályázatokon való részvételről

harmadik befejező rész

Az elmúlt években kétszer adtam hírt a TIOP 1.2.3/08/01 pályázat megvalósulásáról és a TÁMOP 3.2.4/09/1 pályázat szerződéskötéséről. A legutóbbi beszámolóim óta eltelt két év. Az alábbiakban a TÁMOP megvalósulásáról szeretnék beszélni.

A beadott projekt címe a következő volt: *CONTENTA : „24 óra” – A minőségi oktatás és hozzáférés támogatása a szegedi felső, és közoktatási intézmények könyvtáraiban*” volt. A pályázaton konzorciumi tagként vettünk részt, a konzorciumvezetőként a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtára szerepelt.

Az elmúlt időszakban megvalósult a pályázat és megtörtént az elszámolás is. A megvalósítás időszaka 2010. december elsejével kezdődött.

A megvalósítandó célok között a munkatársak és a felhasználók képzése is helyet kapott. Munkatársaink az alábbi továbbképzéseken vettek részt: rendszergazdánk a Corvina könyvtári szoftver rendszerismereteivel gazdagodott, könyvtárosaink ugyancsak a Corvina nem használt moduljaival ismerkedtek. Angol szaknyelvi képzésen vett részt egy kollégánk, amelyet a szegedi Egyetemi Könyvtárban indítottak. Felhasználóink számára két programot szerveztünk. Az első program célközönségét főiskolánk oktatói jelentették. Számukra egy olyan képzést szerveztünk, ahol adatbázisokkal, az Egyetemi Könyvtárban hozzáférhető RefWorks adatbázissal (<http://ww2.bibl.u-szeged.hu/index.php/e-szolgaltatasok/>

refworks) ismerkedhettek meg. A másik program címe, amely leendő felhasználóinknak szólt, *„Rendhagyó hittanóra a könyvtárban”*. Együttműködve egy általános iskolával kisdiákok érkeztek hozzánk, hogy megismerjék könyvtárunkat, állományunkat, szolgáltatásainkat, érdekes, játékos formában.

A pályázat támogatásával a könyvtár egy önálló honlapot hozott létre (magyar és angol nyelvű felülettel). Eddig a Főiskola honlapján voltak a könyvtárról adatok, most önálló, de mégis a Főiskola honlapjának arculatával harmonizáló oldalt építettünk ki, amely a következő címen tekinthető meg: <http://www.gfhf.hu/konyvtar/>. A honlap portál funkciókkal is rendelkezik, amely tovább fejlődhet.

A pályázati támogatás részeként 1000 db bibliográfiai rekordot is elkészítettünk. A retrospektív feldolgozás fő célja az volt, hogy a Főiskolán született szakdolgozatok rekordjai elérhetőek, kereshetőek legyenek az adatbázisban. (Eddig egy külön adatbázisból szolgáltatottuk a szakdolgozatok bibliográfiai rekordjait, elérhetőségük kissé nehézkes volt.) A közel 900 szakdolgozat mellett további, a retrospektív állományhoz tartozó kötetet is katalogizáltunk.

Ezek mellett a pályázati forrásból finanszíroztuk a megvalósításhoz igénybe vehető szolgáltatások költségeit: szóróanyag készítése, papíráru vásárlása, banki költségek fizetése.

2011. november 30-án zárult a pályázat, eddig az időpontig kellett mindent meg-

valósítanunk. A helyszíni ellenőrzésre 2012 márciusában került sor. Az ellenőrzés során vizsgálták a szolgáltatások megvalósulását és a dokumentációt, a számlákat, a kiséző dokumentumok meglétét, helyességét.

Az ellenőrzés elfogadása után augusztus végén a kifizetés is megtörtént, ekkor mondhattuk, hogy lezártuk a pályázatot.

A teljes pályázatról beszámoló olvasható az alábbi linken: <http://tamop324.bibl.u-szeged.hu/>. A szegedi Egyetemi Könyvtár megvalósítási részleteiről is itt olvashatnak.

A TIOP pályázaton szerzett tapasztalatok alapján sokkal jobban ügyeltünk a dokumentáció elkészítésére. Rendelkeztünk már bizonyos ismeretekkel arra vonatkozóan, hogy a dokumentáció ellenőrzése milyen szempontok alapján történik. Ezzel a pályázattal is sokat dolgoztunk, és szeretném itt is megköszönni a szegedi Egyetemi Könyvtárnak, hogy közösen vehettünk részt a bemutatott projektben.

Kövécse Ildikó

Gál Ferenc Főiskola Könyvtára

GÁL FERENC HITUDOMÁNYI FŐISKOLA
6720 Szeged, Dóm tér 6
Rendhagyó Hittanóra
Program
TÁMOP-3 2.4-09/1-2010-0015

 SZÉCHENYI TERV

Szeretettel várunk a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola könyvtárában a Rendhagyó hittanórán.
A program keretében megismerkedhatsz egy olyan könyvtárral, ahol a hívők szóló könyveket találsz, ahol kiegészítheted a hittanórán tanultakat.

„Hiszen nem irunk nektek mást, mint amit olvastok és meg is értetek...” (2Kor 1,13)

Katalógus címe:
<http://corvina.theol.u-szeged.hu/WebPac/CorvinaWeb>

„Menjetez tehát, tegyétek tanítványom-má mind a népeket. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek.” (Mk 28,19-20)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.opm.gov.hu
06 40 638 638

 MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

 A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

GÁL FERENC HITUDOMÁNYI FŐISKOLA
6720 Szeged, Dóm tér 6
Rendhagyó Hittanóra
Program
TÁMOP-3 2.4-09/1-2010-0015

 SZÉCHENYI TERV

365 történet a Bibliából gyermekeknek

Hogyan éltek az emberek Jézus korában? Vajon választ találsz a kérdésedre?

Jézus KINCSTÁRA

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.opm.gov.hu
06 40 638 638

 MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

 A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

500 éve született a szelíd reformátor, Huszár Gál

Konferencia az Evangélikus Hittudományi Egyetem és

a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara szervezésében a Magyar Tudomány Ünnepe

2012. november 7-én szerdán 10 órai kezdettel

az Evangélikus Hittudományi Egyetem auditorium maximumában

(1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.)

Ha könyvtárunk érdeklődő olvasója a 16. századi magyar protestantizmus küzdelmeit, a művelődés korabeli állapotát szeretné bővebben megismerni, az első könyvek között talán ajánlhatjuk neki, hogy ismerkedjék meg Huszár Gál működésével, illetve Botta István evangélikus lelkész monográfiájával (Huszár Gál élete, művei és kora [1512?-1575], Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991. /Humanizmus és reformáció 18./)

Huszár Gál működési területén (Óvár, Csallóköz-Mátyusföld, Kassa, Pápa etc.) felekezetiileg még nem vált szét a protestantizmus, ezért életműve az evangélikusok és reformátusok közös örökségéhez tartozik. Botta István kutatásai ugyanakkor bebizonyították, hogy Bullingerrel való kapcsolata ellenére Huszár következetesen az evangélikus úrvacsoratan híve maradt élete végéig.

Huszár Gál elsősorban reformátor (lelkész) volt, és valamennyi tevékenységét, így nyomdáját is ennek szolgálatába állította: lelkésképzést szolgáló hittani műveket (prédikációkat, perikópás könyvet), énekeskönyveket írt és szerkesztett, illetve Sztárai Mihály, Melius Juhász Péter és Bornemisza Péter műveit nyomtatta ki.

Hite miatt gyakran üldözték, és ezért menekülnie kellett, de nem volt „vándor-nyomdász”, ahogy még mindig több helyen tévesen hangoztatják. Ma már egyre többet tudunk a Huszár Gál-nyomdában lévő betűtípusok, díszek és kották származásáról, illetve utóéletéről. A betűti-

pus-vizsgálatok megerősíthetik az egyháztörténeti kutatások eredményeit (pl. a Confessio catholica... – RMNy 176 – rosszabb latinsággal nyomtatott részeit már nem Huszár Gál nyomtatta, és ezt a betűtípus-vizsgálatok is alátámasztják).

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem megemlékezésén, a Magyar Tudomány Ünnepe az előadások elsősorban a Botta István monográfiája óta zajló kutatásokról adtak hírt, illetve kijelölték a további, lehetséges kutatási irányokat. Huszár Gál legnagyobb lelképásztori és nyomdászai teljesítménye az 1574-es graduál-énekeskönyv (RMNy 353 - http://oszkdk.oszk.hu/storage/00/00/22/85/dd/1/dicseret_ek_imatsagok.pdf)

továbbra is az életmű középpontjában áll. A benne található szertartási énekek, imádságok és agenda-részletek értelmezése így a konferencia előadásaiiban is központi szerepet kapott. Nem túlzás azt állítani, hogy ma is énekelhetőek a Huszár Gál-gyűjteményekben előforduló énekek - ezt az EHE kórusai és a konferenciát záró közös Te Deum-éneklés is bizonyították. Fekete Csaba előadása és imádságoskönyv-kiadása pedig a feszes szerkezetű, prózaritmussal tagolt, hittanilag igényesen megformált imádságokra irányította a figyelmet és ajánlotta őket mai istentiszteleti és magánhasználatra is.

Az elhangzott előadások a közeljövőben nyomtatásban is megjelennek.

H. Hubert Gabriella

Evangélikus Országos Könyvtár

BEMUTATKOZNAK A JEZSUITA KÖNYVTÁRAK

■ A legfontosabb jezsuita rendi hagyományok közé tartozik az oktatás és kutatás, így a könyvtárak kialakítása is. A rendalapító, *Loyolai Szent Ignác* megállapítása szerint „*a jezsuiták könyvek nélkül, olyanok mint a katonák fegyver nélkül*”.

2012 nyarán az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének Közgyűlésén a Jezsuita Könyvtárak is felvételt nyertek az Egyesülés tagjai közé. A könyvtárakról, az egyes gyűjteményekről, a gyűjteményekben folyó munkákról számolunk most be.

A *Jezsuita Könyvtárak* intézménye ma több könyvtár együtteseként fogalmazható meg, s ezek a gyűjtemények több helyszínen találhatók.

TÖRTÉNETI HÁTTÉR

A Társaság első korszakában (1540-1773) Magyarországon a három egyetemi, két főiskolai és a 41 középiskolai könyvtáron kívül további 40 rendházi könyvtár működött, amelyek közül a budai, a kolozsvári, a pozsonyi országos hírnévnek örvendett, a nagyszombati pedig Európa-szerte ismert tudományos gyűjtemény volt. Ez a mai ELTE Egyetemi Könyvtár jogelődje.

A Társaság második korszakában 1814-től (Magyarországon 1853-tól) szintén folytatódott a könyvtárak alapítása, mivel a régi könyvtárakat nem kaphatták vissza, új gyűjtemények keletkeztek. A legfontosabb könyvtárak a két középiskolai könyvtár Kalocsán és Pécsen, a szegedi főiskolán, a budapesti rendi központban és a Manréza lelkigyakorlatos házban és noviciátusban működtek. Az egyes vidéki

rendházakban is kisebb, elsősorban a pasztorális-liturgikus munkát elősegítő könyvgyűjtemények jöttek létre, így Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Mezőkövesden, Nagykapornakon, Kispesten és Kaposváron.

Sajnos 1950-ben, a szerzetesrendek erőszakos feloszlatása során a könyvtárak nagy része megsemmisült vagy állami kezelésbe került.

JELENÜNK

A külföldre kényszerült magyar rendtartomány azonban – Európában és a tengerentúlon is – folytatta a könyvtárszervezői munkát, ennek és a nagylelkű adományozóknak köszönhetően, a kilencvenes évek közepére új jezsuita könyvtárak alakultak ki. Magyarországon és minden jezsuita rendházban és intézményben igyekeztek helyi kabinet könyvtárakat kialakítani.

A rendi hagyományok folytatásaként Szegeden szerveztek könyvtárat, amelynek az állománya – főként teológiai-filozófiai művek – a szegedi Gál Ferenc Főiskola kezelésében olvasható.

A miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium könyvtára elsősorban a középiskolai oktatást, és az ignáci pedagógia elterjesztését szolgálja. Az iskola könyvtára 15 000-es könyvvállományal, továbbá a több mint 1000 audiovizuális dokumentummal (VHS, DVD és CD-ROM) segíti a diákokat tanulmányaikban.

Budapesten több jelentős jezsuita könyvtár-könyvgyűjtemény található. A Sodrás utcai Faludi Ferenc rendházban teológiai, pasztorális-liturgikus műveket

gyűjtenek. Az itt működő Szent Imre Noviciátus külön könyvtára elsősorban a rendi újoncképzést és nevelést szolgálja, ez a gyűjtemény főként lelkeségi és rendtörténeti műveket tartalmaz.

A Horánszky utcai központban több kabinet könyvtár működik, mint a Szív szerkesztőség (médiatörténet), Jezsuita Stúdió (médiatár) gyűjteményei, valamint az OCIPE. Az OCIPE, a Jezsuita Európa Iroda, az Egyház Társadalmi Tanításának minél szélesebb körben való megismertetését fontos céljának tartja. E cél megvalósítását segíti a gyűjtemény, melynek alapját a Muzslay hagyaték képezi. Fő gyűjtőköre az Egyház társadalmi tanítása, politológia, gazdaság, etika témakörben megjelent, elsősorban magyar, angol és német nyelvű könyvek.

A legfontosabb budapesti jezsuita könyvtár a Pray György Levéltár és Könyvtár és az integráns részét képező Rendtörténeti Könyvtár és Régi Könyvtár, melyet 1934-ben alapítottak. Ennek állománya – mint a többi egyházi gyűjtemény is – 1950-ben, a Rend feloszlatakor az Országos Népkönyvtári Központ-hoz került.

A levéltár és könyvtár újjáalapítása 1991-ben történt meg. Ekkor kezdődött meg a levéltár és a könyvtár szétszóródott állományának összegyűjtése. Ennek eredményeként mintegy 1100 kötet kapott vissza a Rendtörténeti Könyvtár, melynek nagyobb része 16–19. századi kötet. 2010 októberében az állományt egy helyen, egy raktárban helyezték el. Ez megnyitotta a lehetőséget az állomány revíziója és átlagmegóvása előtt.

2012 nyarán az állomány tovább gazdagodott, miután a Pannonhalmi Főapátság Könyvtárából a Rendtörténeti Könyvtár további 1000 kötetet kapott vissza, amely

szintén 16–19. századi könyvekből áll. Így alakult ki 2012 júliusára egy 2100 kötetes régi könyves állomány. Ezt a Rend saját költségvetésének terhére, a Pre-Con Bt. restaurátorainak segítségével preventív konzerválási eljárásban portalanította, tisztította és fertőtlenítette. Az állomány így megtisztult, jobb állapotú lett és évekre konzerválódott. Az állományról egy áttekintő jegyzék áll rendelkezésre, amely alapján az ELTE BTK könyvtár szakának segítségével, gyakornokok bevonásával egy mélyebb, szakmai feldolgozás is megkezdődött. Az állomány főként teológiai, történeti, egyháztörténeti, kánonjogi és jogi, illetve szépirodalmi művekből áll.

Az 1996 óta működő, 2011-ben a Horánszky utcai jezsuita központba költözött Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium is rendelkezik könyvtárral, mely szépirodalmi, közgazdasági és társadalomtudományokkal összefüggő műveket tartalmaz.

A Dobogókői Manréza könyvtára és az ehhez tartozó Ignáci Lelkeségi Könyvtár jelentős gyűjteményt tartalmaz általában a keresztény és a szorosabban vett szent ignáci lelkeségi területéről.

ONLINE KATALÓGUS

A Jezsuita Könyvtárak számítógépes katalógizálásának megkezdése több szálon indult el az 1990-es évek második felében. A Gál Ferenc Főiskolára (akkor: Szegedi Hittudományi Főiskola) került állományt a rend könyvtáros munkatársa katalógizálta a Hittudományi Főiskola Könyvtárában 1996-97-ben bevezetett Voyager (ma: Corvina) könyvtári rendszerrel. A szintén Szegeden működő Noviciátus Könyvtárának feldolgozása az egyházi könyvtárakban általánosan használt Orbis programmal kezdődött és a könyvtári adatbázist 2012 őszéig azzal tartották karban.

A Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium Könyvtárának katalogizálása 2007 óta Szikla könyvtári rendszerrel történik.

A Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium könyvtárában a számítógépes feldolgozás saját fejlesztésű rendszerekkel kezdődött. Először DOS alapú adatbázis-kezelőt, később FoxPro-ban készített programot, majd MS Access adatbázisokat használtak, 2011-től kezdődően a Könyvtár könyvtár-informatikus végzettségű munkatársa, Horovitz Norbert, nyílt forráskódú szoftverek felhasználásával web-tárhelyre fejlesztett egy linux alapú, web-felületen működő könyvtári rendszert. Ebbe importálta a Gimnázium korábbi könyvtári adatbázisait.

Az OCIFE könyvtára, a Muzslay Könyvtár katalogizálása már ezzel a Miskolcon fejlesztett linux alapú rendszerrel, 2012 nyarán történt, könyvtári szabványok, szabályok szerint.

2012 őszén a miskolci könyvtári rendszer olyan irányba fejlődött, hogy importálni tudta a Szent Imre Noviciátus Orbis adatbázisából készített export-file-t, valamint „kézi munkával” a Rendtörténeti Könyvtár korábbi katalógusát képező Word dokumentumot. Ezzel a linux alapú rendszer képessé vált arra, hogy a nem lezárt könyvtári adatbázisok további építése és a korábbi rekordok javítása ezzel történjen. (Az említettek közül egyetlen adatbázis lezárt: a Gál Ferenc Főiskolán tárolt jezsuita könyvanyag már nem gyarapszik, és az állomány a Főiskola Könyvtárában marad.)

A Jezsuita rend vezetése 2012 elején úgy döntött, hogy az év végéig kialakuló, több könyvtár anyagát felölelő adatbázisokkal integrálódik az Unitas közös katalógusba úgy, hogy a Rend teljes könyvtári

anyaga kereshető a többi könyvtár anyagával együtt a szokásos módon, de a Jezsuita Könyvtárak külön belépési pontja segítségével a jezsuita anyag és az egyes könyvtárak állománya külön is kereshető. Ennek első lépéseként a Gál Ferenc Főiskola Könyvtárában tárolt állomány 2012 őszén bekerült az Unitas-ba. 2012 végén – 2013 elején a Jezsuita Rend további könyvtárainak – amelyeknek feldolgozása megkezdődött – adatbázisa is bekerül a közös katalógusba.

Az Unitas közös katalógusban már most, vagy rövidesen kereshető könyvtárakról:

A Rendtörténeti Könyvtár (a Levéltár része), nem nyilvános könyvtár, de bejelentkezés után kutatható.

A Szent Imre Noviciátus Könyvtára nem nyilvános könyvtár.

A Szent Ignác Szakkollégium könyvtára nem nyilvános könyvtár, a kollégisták és a kollégiumi személyzet rendelkezésére áll.

A Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium Könyvtára nem nyilvános könyvtár, a gimnázium tanárai és diákjai számára elérhető.

A Muzslay Könyvtár nem nyilvános könyvtár, a rend tagjai és munkatársai használhatják.

A Gál Ferenc Főiskola Könyvtára nyilvános könyvtár, az itt tárolt jezsuita tulajdonú állományra is ez érvényes.

Kapcsolattartó személyek:

A Gál Ferenc Főiskola Könyvtárával kapcsolatban a Főiskola könyvtárosa: *biblio@gfhf.hu*, a Rendtörténeti Könyvtárral és egyéb jezsuita könyvtárakkal kapcsolatban: Mihalik Béla Vimos igazgató, Bikfalvi Géza könyvtáros-levéltáros: *leveltar@jeszsuita.hu*

Budapest, 2012. november

A Jezsuita Könyvtárak munkatársai

Könyvtári esték a Sapientia Könyvtárban

Palamasz Szent Gergely teológiája

Előadó: Baán István 2012. október 18.

Jos Decorte középkorkutató emlékének szenteli a Sapientia Főiskola Filozófia Tanszéke a Könyvtári esték keretében évről-évre megrendezésre kerülő októberi emlékesteket. Öröndetes, hogy a keleti egyházhoz kapcsolódó téma is napirendre kerül az esteiken, hiszen a középkorkutatásban „hagyományosan” aránytalanul kis hangsúlyt kap a terület. Ez ellen az arányeltolódás ellen tevékenykedik hosszú idő óta Baán István atya, elég, ha a gondozásában megjelenő Bizánc világa sorozatra gondolunk. Hiánypótló, szokták az efféle vállalkozásokra mondani, és a hiányt ez a rendkívül impozáns, és még le sem zárult sorozat látványosan töltötte be a hazai könyvtárak polcain.

Baán István ezen az estén Palamasz Gergelyről beszélt. Az ő személye igen nagy hatással volt az keleti lelkiségre, teológiára, Istenről való gondolkodásra. „Az igazi tudás nem más, mint az Istennel való találkozás.” Ki találkozik Istennel? Akinek egész lénye, teste-lelke részt vesz az imában, vallja Palamasz és nyomában a hészükhaszta hagyomány. Ezt szolgálják azok a „mód-

szerek”, melyek a hészükhaszta imamód sajátjai.

A Palamasz Gergely és Kalábriai Barlaam között lezajlott - a korra jellemzően igen éles vita - Palamasz győzelmével és Barlaam elítélésével végződött. A vita fontos eleme volt az „isteni energiák”, az „isteni fény” megtapasztalásának kérdése, illetve Barlaam úgy vélte, a testnek bármilyen részvétele az imában akadályozza az igazi találkozást Istennel, hiszen a találkozás tisztán szellemi természetű lehet. Ám az „átistenülés” fogalmával olyannyira átvárt bizánci teológia okán

Palamasz teológiai állásfoglalása győzedelmeskedett és nyert 1347-ben és 1351-ben végleges zsinati jóváhagyást, majd Palamasz Gergelyt 1368-ban szentté avatták.

Az este során szó esett Palamasz Gergely két művének tervezett magyar kiadásáról a Bizánci írók könyvsorozatban.

Baán István atya izgalmas, figyelemfelkeltő előadása a szűkre szabott keretek ellenére átfogó képet nyújtott a bizánci teológiáról a szépszájú hallgatóságnak.

IQ vagy EQ: Az érzelmi intelligencia jelentősége a gyermeknevelésben**Előadó: Szító Imre** 2012. november 27.

A Sapientia Könyvtár a félév második Könyvtári estéjére, Szító Imrét hívta meg, aki a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Pszichológia Tanszékének óraadó oktatója.

Dr. Szító Imre jelenleg iskolapszichológusként dolgozik budapesti iskolákban, ahol életvezetési és pályaválasztási tanácsadást nyújt serdülőknek, valamint pszichológia fakultáció keretében tanít is. Szülők számára nevelési tanácsadást tart, felméréseket készít az iskolai osztályokban a szociometria, a stressz, a szorongás, a tanulói stílus, a pályaválasztási érdeklődés, a teljesítménymotiváció, serdülők értékorientációja, a tanuláshoz szükséges képességek területén.

Könyvtári esténken az érzelmi intelligencia jelentőségéről beszélt. Az iskola és a társadalom jobban értékeli az „értelem fényét”, az IQ-t, mint a „szív látását”, az EQ-t. Nagyon fontos azonban az érzelmi intelligencia fejlesztése, a felismerés minden pedagógust arra kell hogy ösztönözzön, hogy tanítványaival együtt fölfedezze a személyiségformálás egy új és érdekes világát. Abban segít minket, hogy

megtanuljuk az érzelmeinket észlelni, szabályozni - és ha kell - tudjunk egy célért kitartani. Gyakoroljuk az empátiát mások felé és fejlesztjük a bennünk lévő aszertív (társas kapcsolati) képességet.

Az iskolában ugyan minden tantárgy elsajátítása hordoz személyiségformáló elemeket, mégis ezek csak szűk perspektívában valósulhatnak meg. Sajnos a hagyományos iskolai környezetben már fontosabbá vált a teljesítmény elérésére, értékelésére és ellenőrzésére való összpontosítás, mint hogy a személy (akár rejtett) talentumait kibontakoztassuk. Pedig nagyon is szükséges volna a személyiség formálódására jobban odafigyelni és tágabb horizontot biztosítani számára. Szító Imre előadásában ehhez számos segítséget, játék ötletet, osztályfőnöki órára való javaslatot mutatott be képekkel, valamint filmrészletekkel alátámasztva. Az izgalmas előadást, melyre több mint félszáz ember volt kíváncsi, egy kötetlen beszélgetés követte, ahol szabadon kérdezhették a vendégek az előadót.

Tegzes Béla, Flier Gergely
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára

XVI. Benedek pápa a II. Vatikáni Zsinat megnyitásának 50. évfordulója alkalmából, 2012. október 11-i kezdettel meghirdette a Hit évét. Az új evangelizáció szellemében rendezett tematikus év a Szentatya szándékának megfelelően 2013. november 24-én fejeződik be.

Magyar Kurir

AZ EGYHÁZ IRÁNYTŰJE – ÉS AZ ENYÉM

Amikor a II. Vatikáni zsinat ötven éve elkezdődött, újmiséis pap voltam, s már teológiai tanulmányaimnak is a vége felé jártam. Az 1962-től 1965-ig tartó zsinat négy ülésszakán összesen 16 dokumentumot fogadtak el. Ezek közül a legfontosabb négy irat gyönyörű struktúrában foglalja össze, hogyan szólította meg Isten az emberiséget az üdvösség párbeszédében (*Dei Verbum: az isteni kinyilatkoztatásról*), hogyan jutott teljességére Isten és ember szeretetkapcsolata Krisztusban, ez hogyan folytatódik az egyházban (*Lumen gentium: az egyházzól*), és hogyan fejeződik ki liturgiájában (*Sacrosanctum concilium: a szent liturgiáról*), és hogyan szólítja meg az egyház mai világunkat (*Gaudium et spes: az egyház és a világ mai viszonyáról*). Hogy a zsinat mit jelentett az egyház életében, arról immár könyvtárnyi méltatás, kommentár jelent meg. A zsinat jelentőségét a legtömörebben talán II. János Pál pápa foglalta össze: „a zsinat az egyház iránytűje a harmadik évezredre”.

Talán nem szerénytelenség némileg átalakítanom az idézetet: az én életemben is iránytűvé lett a zsinat, és hozzásegített ahhoz, hogy tájékozódni tudjak a teológia és az egyház életében. A teológia tanulása

A HIT ÉVE 2012 2013

során ugyanis számos kérdés és ellenvetés támadt bennem a tanulattal kapcsolatban, s komolyan fölvetődött bennem a dilemma: szabad-e pappá, teológussá lennem, ha nem tudok mindenben azonosulni az egyház hivatalos tanításával? Szabad-e bírálnom a teológiai szakkönyvekben leírtakat? Ilyesféle kérdések foglalkoztattak: annyi lenne csak a kinyilatkoztatás, hogy Isten ismereteket és parancsokat közöl velünk? Lehet-e hitetelen Krisztus egyetlen egyházzáról beszélni, ha annyifelé szakadt szét a kereszténység? Tényleg csak a római katolikus egyház tagjai remélhetik, hogy elnyerik az üdvösséget? Mire való a sokféle aprócseprő szabály és előírás a liturgia végzésében, s miért mondjuk latinul a misét és a szolozsmát?

Amikor a zsinat eredményei lassan konkrét formában is jelentkezni kezdtek a teológiában és az egyház életében, akkor nemcsak megnyugtató választ kaptam minden kérdésemre, hanem feltárulkozott előttem a kétezer esztendő egyház egész csodálatos hagyománya. A zsinat megszüntette a keleti és a nyugati egyház szakadását, az ökumenikus mozgalomban közeledést kezdett a keresztények között, sőt új szemmel tekintett a többi vallásokra, bennük is fölfedezve Isten kegyelmé-

nek működését, és – nem utolsó sorban – a korábbi elzárkózás helyett párbeszédet kezdett a világgal. A zsinat egyszerre törekedett az „aggiornamento”-ra, nyitást kezdeményezve a világ felé, és arra, hogy visszatérve a kereszténység forrásaihoz, feltárja a Szentírás és az első keresztény századok gazdag örökségét. Mondanom sem kell: szinte újra kellett tanulnom a teológiát, de boldogan tettem ezt, hiszen a fölfedezés izgalomával tekintettem körül abban a tágas horizontú világban, amelyet a zsinat nyitott meg számomra. A dogmatika tanítását is már a zsinat által ajánlott módszerrel kezddhettem: hitünk egy-egy titkáról mit mond a Szentírás, hogyan próbálta az első századoktól kezdve kibontani azt az egyház mindmáig élő hagyománya, végül hogyan próbálják a mai teológiai megközelítések értelmezni mindezt.

A mai fiatalok már ebbe a zsinati egyházba születtek bele. Mára természetes már a szembemiséző oltár, természetes, hogy anyanyelvünkön mondjuk a szentmisét és a zsolozsmát, hogy a szentmise a szentáldozással lesz teljessé, hogy Krisztusnak az egész világra kiáradó szeretetével próbálunk tekinteni minden emberre. Ötven év telt el a zsinat kezdete óta. Én pedig ma sem szűnő kíváncsisággal próbálom nyomon követni a zsinat „recep-cióját”: hogyan bontakoztatja ki a zsinat örökségét a teológia, hogyan halad ma az egyház, igazodva ehhez az iránytűhöz. Ahogy XVI. Benedek pápa írta: „A II. Vatikáni zsinat öröksége még nem ébredt fel. De biztos vagyok abban, hogy ez az ébredés el fog jönni.”

*Lukács László SchP
Sapientia Főiskola*

HÓTALAN A HEGYEK INGE

*Ez a tél még megváltatlan,
nincs rá mentség; fehér paplan,
se hó, se hold nem világol -
amíg fölragyog a jászol*

*hordjuk szívünk szakadatlan,
kormos arcot száz darabban,
nincs ajándék, semmi tömjén -
rí Boldizsár, Menyhért meg én.*

*Az indul el akaratlan
kinek angyala jelen van,
hótalan a hegyek inge -
el kell érniünk Betlehembe!*

Nagy Gáspár

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2012. december 7.

Kiadja: Egyházi Könyvtárak Egyesülése **Szerkesztő:** Török Beáta

Tördelte: Tegzes Béla **E-mail:** biblio@sapientia.hu **Telefon:** 1-486-4421